

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.471/2009/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Kiss Éva ügyvéd (3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 17.) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a Dr. jogtanácsos által képviselt alperes neve, címe alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.P.20.406/2009/6. sorszámu ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszámu alatt előterjesztett fellebbezés és a felperes részéről Pf. 3. sorszámu alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és az alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 4 000 000 (Négymillió) forintba leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 23 780 (Huszonháromezer-hétszáznyolcvan) forint előlegzett szakértői díjat.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltség megfizetésére történő kötelezését és kimondja, hogy a felek az első- és másodfokú perkölteiket maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2003. december 30-án az **XXX-000** forgalmi rendszámu **X** típusu személygépkocsi ittas vezetője elütötte a felperest. A gépjármű vezetőjét a büntető bíróság maradandó fogyatékoságot okozó ittas járművezetés büntetében bűnösnek találta és vele szemben 1 év börtönbüntetést és 3 év közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki.

A balesetet okozó gépjármű kötelező felelősségbiztosítója az alperes volt.

Az 1977-ben született felperes a 2003. december 30-i közlekedési balesetet követően a B. Megyei Kórház Baleseti Sebészeti Osztályára került felvételre. Felvételnél a bal oldali halántéktájon 15 cm-es lebenyezett sebet, a sebalapon csont-törmelék, a bal combcsont

középső és testtől távoli harmadának kóros mozgathatóságát, törését, jobb oldali kül- és belboka-törést, a jobb kéz feszítőfelszínén bőr alatti vérömlennyel járó sérüléseket találtak. A CT vizsgálat kétoldali kemény agyburok alatti vérömlenyt, többszörös darabos benyomatos koponyacsont-törést mutatott ki, műtét során a koponyacsont darabjait és a vérömlenyeket eltávolították. Állapotrosszabbodása miatt ismételt koponya CT vizsgálatot végeztek, amely homloklebenyi, kemény agyburok feletti vérzést mutatott, emiatt ismételten koponyaműtetre került sor, a jobb oldali túlsúlyú kemény agyburok feletti vérzést eltávolították, állapota javult, ezért a mély-nyugtatót fokozatosan csökkentették, azonban a légsőttubust eltávolítani nem tudták. 2004. január 12-én a felperesnél légsőtmetszést alkalmaztak, január 14-én észlelték a bal oldali pupilla tágult voltát, fényre nem reagáló pupillát, a bal oldali felső szemhéj csüngését diagnosztizálták, a baloldali látóideg sérülésre utaló jelekkel.

Későbbiekben baleseti sebészeti, majd mozgásszervi rehabilitációs osztályon kezelték és a későbbi ellenőrző vizsgálatok során az idegsebészeti műtét utáni csonthiány pótlását is elvégezték. Az idegsebészeti vizsgálat a jobb oldali központi arcideg-bénulást és tekintés-zavart továbbra is rögzítette.

A perben beszerzett szakértői vélemény szerint a felperesnél a hajas fejbőrön, a falcsont tájéknak megfelelően tapintható csontos egyenetlenséget, nagyobbak ítéltető baloldali szemrést, a bal szem lefelé és felfelé tekintéskor történő elmaradását, lefelé tekintéskor a bal szemhéj lezáródásának elmaradását, a nyak alsó harmadában hegvonalat, a bal comb területében több műtégi hegvonalat, kissé fájdalmas bal csípőízületi mozgásokat, a jobb térdízület mozgásainak kisfokú elmaradását, a jobb oldali kül- és belboka területében műtégi hegvonalakat, bizonytalan célkísérleteket, kissé infantilis magatartást és nyomott hangulatot talált. Az elmeorvos-szakértői vizsgálat agysérülés következtében kialakult szervi eredetű lelki tünet-együttest rögzített, melyet színtelenebb, de labilis érzelmek, indulatkezelési nehézségek, ingerlékenység, gyenge kritikai készség, szegényes gondolkodás, az emlékezetműködés és a szellemi teljesítőképeség hanyatlása jellemez. A felperes szellemi színvonalát 15 %-os demenciálódás mellett a normalitás alacsony övezetében húzódónak rögzítette, a korábbi vizsgálatokhoz képest ez stagnáló értéket mutatott.

A baleset utáni állapota miatt kialakult munkaképeség-csökkenését 67 %-ban határozta meg, állapotát kialakultnak, véglegesnek minősítette azzal, hogy abban érdemi javulás nem várható, főleg szervi eredetű lelki tüneteiben, valamint szellemi teljesítőképeségében további romlás várható. Szellemi munka végzését pszichés állapota nem teszi lehetővé, egészségi állapota életminőségét nagy fokban rontja.

Az alperes peren kívül a felperes részére 6 000 000 forint nem vagyoni kártérítést fizetett, illetve részben megtérítette vagyoni kárait is.

A felperes a baleset bekövetkezésekor és jelenleg is a M. Rt-nél állt munkaviszonyban, eredeti képzettsége műszerész, munkaviszonya mellett mérlegképes könyvelői képesítést is szerzett és a baleset idején elemző munkakörben dolgozott. Egyidejűleg a Ny.-i Gazdasági Főiskola gazdálkodási szakán hallgatói jogviszonya is fennállt. Munkaviszonya mellett hostessi, illetve fagylaltozóban kisegítői tevékenységet is végzett.

A baleset bekövetkezése után a felperest telefonközpont-kezelőként alkalmazzák. Baráti kapcsolatai megszakadtak, M.-on albérletben él, önmaga ellátására képes.

A felperes módosított kereseti kérelmében az alperest 12 000 000 forint nem vagyoni kártérítés, annak 2003. december 30-tól járó kamata, valamint 2004. december 30. napjától kezdődően havi 20 000 forint baleseti járadék megfizetésére kérte kötelezni, amely azonos mértékben nem vagyoni, illetve vagyoni járadékgigényt tartalmazott. A nem vagyoni kártérítési kérelmét azzal indokolta, hogy felperes életminősége a baleset következtében hátrányosan megváltozott, a társadalmi életben való részvétele elnehezült. A vagyoni járadékgigény vonatkozásában előadta, hogy folyamatosan gyógyszereket kell szednie, gyógyászati segédeszközöket használna, fizikumát erősítő kiegészítők megvásárlására kényszerül, illetve pedagógusok és pszichológus segítségét kell igénybe vennie.

Az alperes 2006. július 22. napjától kezdődően a vagyoni kár jogcímén előterjesztett járadékgigényt elismerte havi 10 000 forint összegben. Hivatkozott a Ptk. 280. § (3) bekezdésében, valamint a PK. 52. számú állásfoglalás tartalmára.

Peren kívül az alperes 2004. április 22-én 1 000 000 forintot, 2004. augusztus 18-án 2 000 000 forintot, 2006. szeptember 18-án 3 000 000 forintot fizetett ki nem vagyoni kártérítés jogcímén, illetve a peres eljárás során. Ezek kamatait 874 239 forint összegben megtérítette.

Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatását követően ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 7 000 000 forintot, annak 2003. december 30-tól járó kamatát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2004. december 30-tól 2009. április 30-ig 520 000 forint lejárt járadékot, 2009. május 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig előre esedékesen havi 10 000 forint összegű járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 750 000 forint részperköltséget.

Határozatának indokolásában megállapította - a perben beszerzett szakértői vélemények tartalmára alapítottnak -, hogy a felperes esetében súlyos egészségromlás következett be, munkaképességének 67 %-át elveszítette, teljes életvitele, életminősége megváltozott, abban javulás nem várható, kapcsolatteremtési lehetőségei (családalapítás, párválasztás) beszűkültek, nem zárható ki az elmagányosodás veszélye sem.

Fenti hátrányokat értékelve figyelemmel a káresemény idején fennállt értékviszonyokra is, az alperes által peren kívül teljesített 6 000 000 forinton túl további 7 000 000 forint összegű nem vagyoni kártérítést látott arányban állónak a felperest ért hátrányok vonatkozásában.

Az egyösszegű nem vagyoni kártérítés mellett nem látott lehetőséget a nem vagyoni kártérítés járadék formájában történő megállapítására, mert álláspontja szerint a keletkezett hátrányok kiküszöbölése az egyösszegű megállapítással megtörtént.

A vagyoni kártérítési járadék összegszerűségét az alperes nem vitatta, annak kezdő időpontját a kereseti kérelemmel egyezően állapította meg, ezt azzal indokolta, hogy a felperes ilyen jellegű igényét már peren kívül is érvényesítette és azt folyamatosan fenntartotta.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés összegét 3 000 000 forintra, a lejárt járadék összegét pedig 330 000 forintra kérte leszállítani, vitatta az általa fizetendő perköltség összegét. Fellebbezése indokaként arra hivatkozott, hogy a felperes részére peren kívül kifizetett 6 000 forint nem vagyoni kártérítés és annak kamatai, valamint a fellebbezésben nem vitatott 3 000 000 forint összeg és annak kamatai teljes mértékben kompenzálják a felperest ért hátrányokat. Az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegét extrém mértékben túlzottnak találta, csatolta a Fővárosi Ítélet tábla 6.Pf.20.610/2008/6. sorszámú ítéletét, melyben 2004. decemberi balesetben maradandó egészségkárosodást szenvedő felperes részére összesen 7 000 000 forint összegű nem vagyoni kártérítést látott arányban állónak a felperest ért nem vagyoni hátrányokkal. A járadék tekintetében a Ptk. 280. § (3) bekezdésében foglaltakra, valamint a PK. 52. számú állásfoglalásra hivatkozott, mely szerint 6 hónapnál régebben lejárt részleteket bírósági úton többé nem lehet érvényesíteni. Kifogásolta azt is, hogy a felperes nem jelölte meg a járadékfizetés kezdő időpontját.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes módosított kereseti kérelme szerinti marasztalását kérte. E körben kiemelte, hogy a felperes a baleset előtt mérlegképes könyvelői képzettségének megfelelő munkakört látott el, főiskolai tanulmányokat végzett. Mentális állapota miatt szellemi munka végzésére alkalmatlan, fizikai állapota miatt pedig fizikai megterhelést jelentő egyéb munka végzésére képtelen. Memória-beszűkülése miatt feledékeny, a legkisebb felelősséggel járó feladatok sem bízhatók rá. Alapvető írási, olvasási, számolási és kommunikációs problémákkal küzd. Érzelmi-indulati életét nehezen tudja kontroll alatt tartani, hangulata hullámozik. Állapotát poszttraumás stressz szindróma, szorongás és depresszió jellemzi. Résztint új személyisége, résztint kvalitásainak elvesztése miatt elmagányosodott, partnerkapcsolatát, barátait elvesztette. Fizikai állapotának megváltozása miatt aktív sporttevékenységét is abba kellett hagynia. Albérletben él egyedül, életvezetésében családtagjai segítik.

Kifejtette, hogy az egyösszegű nem vagyoni kártérítés mellett a nem vagyoni kártérítés járadék formájában történő megállapítása is megalapozott. A kialakult bírósági gyakorlat szerint ún. vegyes jelleggel is alkalmazható a nem vagyoni kártérítés megállapítása.

Fellebbezési ellenkérelmében lényegében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, kiemelte, hogy a peren kívüli levelezésből megállapíthatóan járadékigényét előterjesztette, továbbá a felperes koponyaműtéten esett át és az azonnali igényérvényesítés nem volt tőle elvárható.

A csatlakozó fellebbezésre az alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla a fellebbezést és a csatlakozó fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A Pp. 253. § (3) bekezdése alapján - fellebbezés hiányában - nem érintette az alperest a fellebbezésben nem kifogásolt mértékben marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezést.

Az alperes fellebbezését részben alaposnak, a felperes csatlakozó fellebbezését alaptalannak találta.

Az ítélkezési gyakorlat szerint a baleset során károsodott személyt megillető nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni és adott esetben szükséges mérlegelni azokat a hátrányokat is, amelyek a munkaképesség-csökkenésben, illetve annak következményeiben állnak (BH. 1993/742., BH. 1997/127.). A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál nem hagyható figyelmen kívül a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg a tényállást. A feltárt konkrét tényállásra alapítva helytállóan foglalt állást abban a kérdésben is, hogy a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igénye érvényesíthetőségének a feltételei is fennállnak.

Az ítéltábla álláspontja szerint azonban a jogsérelem folytán bekövetkezett és a bizonyítás eredményeként feltárt hátrányokat, következményeket a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál nem megfelelően értékelte.

A nem vagyoni kártérítés egyik funkciója a kompenzáció, a személyi sérelem, hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A kompenzáció a tönkretett életlehetőségeket helyettesítő, kiegyensúlyozó, az elveszett helyett más nemű előnyt nyújtó funkciókat tölt be.

Az alperes által peren kívül teljesített 6 000 000 forint, valamint a rendelkező rész szerint leszállított 4 000 000 forint nem vagyoni kártérítés és kamatai szükséges, de egyben elegendő is a felperest ért nem vagyoni hátrány kompenzálására. Ez megfelel az alperes által fellebbezéshez csatolt Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.610/2008/6. sorszámú ítéletében megállapított 7 000 000 forint összegű nem vagyoni kártérítésnek is, mert abban az esetben 50 %-os munkaképesség-csökkenés következett be, továbbá a baleset következményei sem voltak olyan súlyosak, mint a felperest ért baleset következményei.

Arra valóban van lehetőség, hogy az egyösszegű nem vagyoni kártérítés mellett a bíróság járadék formájában is állapítson meg nem vagyoni kárt, ez esetben azonban az egyösszegű nem vagyoni kártérítés lényegesen alacsonyabb összegű kellett volna, hogy legyen, további feltétel a nem kialakult, végleges állapot. A perbeli esetben azonban

rögzíthető volt, hogy a felperes állapota végleges, a járadék megállapításának a feltételei nem álltak fenn.

Alaptalan volt az alperes fellebbezése a vagyoni járadék fizetésének kezdő időpontja vonatkozásában. A Ptk. 280. § (3) bekezdése szerint a tartásdíjat, az életjáradékot és a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a hat hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

A felperes jogi képviselője útján a 2004. március 24-én kelt peren kívüli felszólításában már előterjesztette a feljavító ételmezés jogcímén igényét. 2004. május 12-én bejelentette pedagógus-pszichológus igénybevétele iránti igényét, ugyanezen beadványa f) pontjában 50 000 forint összegben megjelölt igényét 2005. július 15-én pontosította gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök költségére. Rögzíthető tehát, hogy a felperes a peren kívüli eljárás során a járadék jelleggel érvényesített igényét bejelentette, az alperes csak 2006. április 25-én térített többek között gyógyszerek, ételmezés feljavítás címén összeget, illetve 2006. július 12-én tett lejárt és folyamatos járadékra vonatkozóan egyezségi ajánlatot, melyet a felperes nem fogadott el, hanem előterjesztette kereseti kérelmét. Ebből következően megállapítható, hogy nem állnak fenn a 280. § (3) bekezdésében írt feltételek, ugyanis a felperes azért nem érvényesítette bírósági úton korábban az igényét, mert azt az alperes 2006. júliusi el nem fogadott egyezségi ajánlata után tudta csak előterjeszteni.

Észlelte az ítélet, hogy az elsőfokú bíróság az alperest peresztessége arányában elmulasztotta az állam által előlegzett szakértői díj megfizetésére kötelezni, holott az alperes pusztán személyes illetékmentesség kedvezményében részesült. A Pp. 253. § (3) bekezdésében foglaltak szerint eljárva az ítélet az alperest ezért az előlegzett szakértői díj peresztességére eső részének állam javára történő megfizetésére kötelezte.

Az alperes fellebbezése kiterjedt a perkölségekre is, továbbá a pernyertességi és peresztességi arányok is módosultak, ezért az ítélet a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy határozott, hogy a felek a perrel felmerült első- és másodfokú költségeiket maguk viselik.

A fentebb kifejtettek alapján az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperest tárgyi költségmentesség, az alperest személyes illetékmentesség kedvezménye illette meg, így a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és 14. §-a alapján az állam viseli.

D e b r e c e n, 2009. november 3. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

- kiadó -